

Zaključno poročilo projekta z naslovom:

Opolnomočenje bodočih učiteljev za spopadanje z izzivi sodobne šole

Projekt je bil izveden v okviru operacije »Projektno delo za pridobitev praktičnih izkušenj in znanj študentov v delovnem okolju 2022/2023«, ki je bila financirana s strani Evropskega socialnega sklada.

Trajanje projekta: 1. 1. 2023 do 31. 3. 2023

Vodja projekta: izr. prof. dr. Mateja Ploj Vrtič (pedagoška mentorica)

Delovni mentor: Uroš Ozmec

Študenti:

- Klemen Jakop (1. stopnja VS mehatronika),
- Primož Kranjc (1. stopnja VS strojništvo),
- Nika Sajko (1. stopnja UN psihologija),
- Sara Špiljak (1. stopnja UN psihologija),
- Mo Lipovec (2. stopnja MAG Biologija in ekologija z naravovarstvom),
- Manca Marija Strmšnik (2. stopnja MAG Biologija in ekologija z naravovarstvom),
- Jasna Novak (2. stopnja EMAG Predmetni učitelj) in
- Tadej Pasarič (2. stopnja EMAG Predmetni učitelj)

Projekt je vodila pedagoška mentorica, ki je koordinirala sodelovanje celotne projektne ekipe študentov z mentorjem iz delovnega okolja. Oba mentorja sta nudila podporo študentom pri razvijanju in pilotni izvedbi delavnic.

Partnerja projekta:

1. Univerza v Mariboru, Fakulteta za naravoslovje in matematiko
2. OŠ Selnica ob Dravi

Izhodišče in opis problematike

Poklic učitelja je v času zelo hitrih in izrazitih sprememb družbe in tehnološkega razvoja na veliki preizkušnji.

Obstoječe izobraževanje učiteljev je torej potrebno nadgraditi, oz. poiskati načine, kako opolnomočiti učitelje in bodoče učitelje, da bodo kos novim izzivom v profesionalni karieri.

Namen

Namen projektnih aktivnosti je bil vzpostavljanje inovativnih načinov vseživljenjskega učenja, ki bo omogočil učiteljem, bodočim učiteljem in potencialnim kandidatom za bodoče učitelje (kadarkoli kasneje, z opravljenimi pedagoško-andragoškim usposabljanjem), da razvijejo kompetence, ki jih zahteva delo v sodobni šoli.

V proces nastajanja inovativnega načina vseživljenjskega učenja so bili vključeni študenti petih različnih predmetnih področij (Klasius klasifikacija) in dveh različnih stopenj študija. Heterogena skupina študentov je ob sodelovanju na projektu razvijala mnoge kompetence.

Kratek povzetek vsebine izvedenega projekta

V okviru projekta smo z ekipo študentov ustvarili tri tematske delavnice na aktualnih področjih in jih pilotno izvedli za učitelje in učiteljice OŠ Selnica ob Dravi.

1. Uporaba aplikacij pri pouku
2. Energetika v vsakdanjem življenju
3. Komunikacija s starši

Delavnice so uporabne za izobraževanje bodočih učiteljev, kot tudi opolnomočenje aktualnih učiteljev.

Podroben opis projektnih aktivnosti

Študentski projekt je vključeval številne ključne vsebinske in druge relevantne projektne aktivnosti, ki so študentom omogočile, da so se temeljito seznanili s problematiko in dejansko izzivno situacijo v delovnem okolju – v šolstvu.

Za prvo srečanje je pedagoška mentorica pripravila različne aktivnosti in delavnice, skozi katere so se sodelujoči študenti spoznali in povezali med seboj. Že takoj se je pokazala velika pozitivna energija, ki je bila odličen zagon v projektno delo.

Pod okriljem in koordiniranjem pedagoške mentorice so udeleženci na uvodnem srečanju načrtovali tudi faze projektnega dela, si zastavili časovni načrt (Slika 1) in si razdelili delo. Določili so vmesne in končne cilje. Aktivnosti so bile zasnovane tako, da so študenti prevzeli aktivno vlogo projektnih sodelavcev, medtem ko sta mentorja prevzela vlogo usmerjevalca procesa. Izpostaviti je potrebno še pomen procesa izvedbe projektnih aktivnosti, ki je temeljil na razvijanju kompetenc vključenih študentov. Heterogenost skupine študentov je omogočila pomen sodelovanja v projektnih aktivnostih, saj so študenti k skupnemu rezultatu prispevali vsak svoj vidik in znanje povezali.

Projektna skupina je sledila naslednjim fazam projektnega dela:

V prvi fazi so študenti proučili relevantno literaturo in znanstvene študije, ki so se nanašale na opolnomočenje bodočih učiteljev in razvoj določenih kompetenc. Nato so se seznanili s specifikami partnerja iz delovnega okolja – OŠ Selnica ob Dravi. Obiskali smo šolo in se pogovorili z učitelji. Izvedli smo anketo med učitelji na šoli, katere vsebine si učitelji šole želijo spoznati bolj podrobno in na katerih področjih se želijo dodatno izobraževati. Iz rezultatov ankete smo proučili in identificirali ključne vrzeli v šolskem prostoru. Nato smo se lotili dejanskih izzivov in problemske situacije v delovnem okolju.

Opolnomočenje učiteljev in bodočih učiteljev za spopadanje z izzivi sodobne šole		
		Časovni okvir in rok:
PREDFAZA:	Spoznavanje projektne skupine in seznanitev z vsebinami projekta, razdelitev dela	
1. FAZA:	Razvoj pilotnih aktivnosti	do 8. tedna
Projektna aktivnost 1/1:	Seznanitev z delom učitelja - obisk OŠ Selnica ob Dravi	1. teden
Projektna aktivnost 1/2:	Izbira aktualnih vsebin, ki so pomembne za vseživljenjsko učenje	2. teden
Projektna aktivnost 1/3:	Vsebinsko načrtovanje posamezne delavnice - delo v dvojicah	do 5. tedna
	1. Sprint Review: Vmesno srečanje - predstavitev doseženih ciljev	5. teden
Projektna aktivnost 1/4:	Umestitev predlaganih vsebin v obliko delavnice in načrtovanje aktivnosti za udeležence delavnice - sodelovanje dvojic s študentoma, bodočima učiteljema	do 7. tedna
Projektna aktivnost 1/5:	Načrtovanje pilotske aktivnosti z vključevanjem izbranih aktualnih vsebin	8. teden
	2. Sprint Review: Vmesno srečanje - predstavitev doseženih ciljev	8. teden
2. FAZA:	Testiranje pilotnih aktivnosti	do 10. tedna
Projektna aktivnost 2/1:	Izvedba testne delavnice za učitelje, zaposlene na OŠ Selnica ob Dravi	9. teden
Projektna aktivnost 2/2:	Zbiranje povratnih informacij udeležencev pilotne izvedbe	9. teden
Projektna aktivnost 2/3:	Pregled zbranih povratnih informacij	10. teden
	3. Sprint Review: Vmesno srečanje - predstavitev doseženih ciljev	10. teden
3. FAZA:	Izboljšava pilotnih aktivnosti	do 12. tedna
Projektna aktivnost 3/1:	Izboljšava delavnic z upoštevanjem povratnih informacij	11. teden
4. FAZA:	Oblikovanje smernic za pripravo delavnic za prostoizbirne vsebine, vseživljenjsko učenje učiteljev,...	do 13. tedna
Projektna aktivnost 4/1:	Priprava smernic za delavnice vseživljenjskega učenja učiteljev/bodoših učiteljev	12. teden
5. FAZA:	Komuniciranje projekta	13. teden
Projektna aktivnost 5/1:	Pisanje zaključnih poročil in objave rezultatov na spletni strani fakultete in OŠ ter Facebooku fakultete	13. teden
	Final Review: zaključno srečanje in poročanje doseženih ciljev	13. teden

Slika 1: Načrt projektnih aktivnosti

Sledila je faza, v kateri so študenti intenzivno iskali ideje za to, katere teme bi vključili v delavnice. V tej fazi je bila ključna prav vloga pedagoške mentorice, ki je poskrbela za ustrezno vodenje in v trenutkih, ko so študenti zašli v napačno smer, jih je preusmerila na pravo pot.

Študenti so na podlagi zaznanih vrzeli med učitelji, izbrali tri vsebinske teme, ki so jih podrobno proučili in naslednja faza je bila namenjena načrtovanju posameznih delavnic. V tej fazi je pedagoška mentorica razporedila študente v dvojice na način, da so bili primorani sodelovati med seboj. Poskrbela je poleg ustrezne vsebine tudi za sam proces, na način, da so študenti ob delu razvijali tudi lastne kompetence projektnega sodelovanja, sodelovanja v skupini, kritičnega razmišljanja in reševanja problemov.

Razvili so pilotne delavnice z naslovi:

1. Uporaba aplikacij pri pouku izpostavlja pomen kritičnega vrednotenja aplikacij, ki so primerne za vzgojno izobraževalni proces. V poplavi različnih e-pripomočkov in aplikacij, ki so na voljo, je pomembno, da se učitelji zavedajo, kje lahko poiščejo ustrezne aplikacije in kako jih vrednotiti, ali so primerne za vključitev v pouk.

2. Energetika v vsakdanjem življenju je odziv na energetske krize, ki smo ji priča. Oskrba z električno energijo je postala nestabilna in pomembno je, da povečamo energetske pismenosti širše populacije. Učitelji lahko z ustreznim znanjem pripomorejo k temu.
3. Komunikacija s starši nudi zelo pomembno podporo učiteljem, ki se velikokrat znajdejo v težavnem položaju pred zahtevnimi starši sodobne družbe.

Pedagoška mentorica je skrbela za časovni potek projekta. Zastavila je ključne roke, do katerih je bilo potrebno doseči zastavljene cilje in organizirala vmesna srečanja. Ta srečanja so bila namenjena formativnemu spremljanju napredka, kjer so študenti svojim projektnim sodelavcem sproti poročali o napredku, kar so upoštevali pri nadaljnjih aktivnostih. V določeni situaciji, ko je prišlo do kratkega stika med sodelujočimi študenti, je pedagoška mentorica poskrbela za ustrezno podporo in potek reševanja situacije na način, da so se udeleženci naučili spopadanja z drugače mislečimi. To je namreč zelo pomembna spretnost za sodelovanje v skupini.

Pred pilotno izvedbo delavnic za učitelje smo izpeljali generalko na fakulteti. Vse delavnice so bile poskusno izvedene v okviru projektne skupine, kar je omogočilo izboljšanje na podlagi povratnih informacij kolegov.

Pred pilotno izvedbo je bil razvit vprašalnik za evalvacijo izvedbe delavnic, ki je bil posredoval vsem učiteljem, ki so se udeležili delavnic.

Na zadnjem skupnem srečanju (sprint review) smo skupaj pregledali rezultate, jih analizirali, analizirali tudi izvedbo delavnic in študentom podali nasvete za izboljšavo njihovih delavnic.

Pri izvajanju pilotnih aktivnosti so študenti uporabili različne metode dela: Jig Saw metodo učenja, ki se je izkazala za izjemno uporabno v heterogenih skupinah, kjer ima vsak član določena predznanja in jih deli s skupino. V delih aktivnosti, ki so to dopuščale, je učenje projektne skupine potekalo obrnjeno (flipped), kar je odlično optimiziralo časovno komponento projektne dela.

Celoten projekt je tako omogočil študentom pridobitev dragocenih izkušenj pri načrtovanju in izvajanju projektov, hkrati pa je prispeval k razvoju kompetenc. Poleg tega pa je bil projekt izveden na inovativen način, ki je študentom omogočil aktivno vlogo pri procesu ter uporabo novih pedagoških pristopov in metod učenja.

Izvedba dogodkov za realizacijo rezultatov

Študenti so pilotno izvedli delavnice, ki so jih tekom projekta razvili:

1. 13. marec 2023: Prva delavnica z naslovom Uporaba aplikacij pri pouku izpostavlja pomen kritičnega vrednotenja aplikacij, ki so primerne za vzgojno izobraževalni proces. V poplavi različnih e-pripomočkov in aplikacij, ki so na voljo, je pomembno, da se učitelji zavedajo, **kje** lahko poiščejo ustrezne aplikacije in **kako** jih vrednotiti, ali so primerne za vključitev v pouk.
2. 13. marec 2023: Druga delavnica Energetika v vsakdanjem življenju je odziv na energetske krize, ki smo ji priča. Oskrba z električno energijo je postala nestabilna in pomembno je, da povečamo energetske pismenosti širše populacije. Učitelji lahko z ustreznim znanjem pripomorejo k temu.
3. 20. marec 2023: Tretja delavnica Komunikacija s starši nudi zelo pomembno podporo učiteljem, ki se velikokrat znajdejo v težavnem položaju pred zahtevnimi starši sodobne družbe.

Analiza rezultatov in ugotovitev projekta

V projektu so se sodelujoči študenti (dva bodoča učitelja TIT, dve študentki biologije in ekologije z naravovarstvom, dve študentki psihologije, en študent strojništva in en mehatronike) skozi razvijanje in načrtovanje delavnic o Energetiki v vsakdanjem življenju, Komunikaciji s starši in Uporabi aplikacij pri pouku, nezavestno osredotočili na razvijanje različnih kompetenc: na različne vidike projektnega sodelovanja, sodelovanja v skupini, kritičnega razmišljanja, reševanja problemov, systemskega razmišljanja, učenja učenja...

Glavni rezultat projekta je torej skrit v samem procesu projektnega dela. Na začetku so študenti razvijali ustvarjalnost in skupinsko sodelovanje. Pri razvijanju ustvarjalnosti so se fokusirali na iznajdljivost pri iskanju novih idej za delavnice ter na kreativno reševanje morebitnih zapletov. Projekt je bil izveden po metodi projektnega sodelovanja, pri čemer so se vsi člani skupine aktivno vključevali v proces načrtovanja in izvajanja aktivnosti, s čimer so razvijali tudi kompetenco sodelovanja v skupini.

Kritično razmišljanje so razvijali pri kritičnem ovrednotenju posameznih virov in predlogov ter pri iskanju najboljših možnih rešitev za morebitne probleme, ki so se pojavili med izvajanjem delavnic. Systemsko razmišljanje pa je bilo ključno pri razvijanju delavnic, saj so morali upoštevati različne vidike posameznih delavnic in vključit inovativno vseživljenjsko učenje. Pri Energetiki v vsakdanjem življenju uporabiti vsebino, ki bo pritegnila poslušalca. Pri komunikaciji s starši pa so razmišljali v smeri, katere težave se dogajajo učiteljem pri komunikaciji s starši in jih spomnili oziroma jim podali nekaj receptov za uspešnejše poslušanje in odgovarjanje na zastavljena vprašanja. Na koncu pa so se osredotočili na tehnologijo ki nas obkroža in bi bilo lepo če bi jo vključili v pouk ter s tem pokazali učiteljem, da sami znajo presoja uporabnost aplikacij ki jih obkrožajo.

Pri reševanju problemov so se študenti osredotočili na učinkovito iskanje rešitev in na preprečevanje podobnih težav v prihodnosti. Delo v projektni skupini ni vedno teklo gladko. Kar nekajkrat je bilo v procesu načrtovanja delavnic spremeniti vsebine in ob tem so študenti intenzivno razvijali komunikacijske veščine za skupinsko sodelovanje in s tem tudi lažje projicirali oziroma izrazili svoje želje in predloge. Učenje učenja pa so razvijali skozi celoten proces projekta, pri čemer so se naučili sprejemati povratne informacije ter uporabljati nove pristope in strategije za izboljšanje izvedbe projekta.

Pri končni povratni informaciji, po vseh izpeljanih delavnicah, smo podali kritično vrednotenje vsake delavnice ter predloge za izboljšavo, pri tem smo si pomagali z rezultati ankete.

Po pilotni izvedbi delavnic so udeleženci (učitelji) odgovorili še na vprašalnik, ki je bil pripravljen za potrebe evalvacije dela. Analiza rezultatov kaže, da je delavnica Komunikacija s starši dosegla največjo udeležbo med vsemi delavnicami, verjetno zaradi teme in datuma izvedbe. Udeleženci so se zanimali za vsebine delavnic, ki so bile aktualne in zanimive, pri čemer so učitelji ocenili, da lahko nekatere vsebine uporabijo pri poučevanju učencev. Nekateri učitelji so dobili nove ideje, drugim pa so se odprle nove perspektive in jih še bolj zainteresirale za nadaljnje izobraževanje na tem področju. Udeleženi učitelji so ocenili svoje aktivno vključevanje kot aktivno, kar kaže na njihovo vključenost v delavnice. Končna ocena delavnic je bila dobra ali zelo dobra.

Skupaj so študenti uspeli doseči zastavljen cilj projekta in razviti vse prej navedene kompetence. Nekatere bolj uspešno, za druge pa bi rabili malo več časa da bi jih uspešno razumeli in razvili. Sodelovanje v projektu z različnimi strokovnjaki iz različnih področij je študentom omogočilo pridobivanje novih izkušenj in znanj, ki jim bodo v prihodnosti koristili lažje razumeti različne vidike,

oziroma pristope posameznikom. Sodelujočim študentom je ta projekt odprl obzorja, da lažje razumejo različnosti posameznikov. Med seboj so zgradili spoštljiv odnos in si odprli vrata za nadaljnje druženje, mogoče pa tudi skupno sodelovanje v novih projektih.

V okviru projekta so bile razvite tri tematske delavnice na aktualnih področjih in pilotno izpeljane za učitelje in učiteljice OŠ Selnica ob Dravi.

1. Prva delavnica z naslovom Uporaba aplikacij pri pouku izpostavlja pomen kritičnega vrednotenja aplikacij, ki so primerne za vzgojno izobraževalni proces. V poplavi različnih e-pripomočkov in aplikacij, ki so na voljo, je pomembno, da se učitelji zavedajo, **kje** lahko poiščejo ustrezne aplikacije in **kako** jih vrednotiti, ali so primerne za vključitev v pouk.
2. Druga delavnica Energetika v vsakdanjem življenju je odziv na energetske krize, ki smo ji priča. Oskrba z električno energijo je postala nestabilna in pomembno je, da povečamo energetske pismenosti širše populacije. Učitelji lahko z ustreznim znanjem pripomorejo k temu.
3. Tretja delavnica Komunikacija s starši nudi zelo pomembno podporo učiteljem, ki se velikokrat znajdejo v težavnem položaju pred zahtevnimi starši sodobne družbe.

Tretjo delavnico (Komunikacija s starši) smo po pilotni izvedbi in po opravljeni analizi razdelili na dve delavnici: »Aktivno poslušanje pri komunikaciji s starši« in »Asertivna komunikacija s starši«, saj je vsaka zase dovolj obsežna in zanimiva, da omogoča samostojno izvedbo.

Izzivi pri izvajanju projekta

Projekt je bil s svojo interdisciplinarnostjo in zahtevo po vključitvi študentov različnih Klasius področij resnično zelo dobro zastavljen, saj je udeležence postavil v položaj, da so primorani stopiti iz lastne cone udobja in se prilagoditi ter razmišljati na drugačen način, kot so vajeni.

Hkrati pa sodelovanje študentov različnih študijskih programov prinaša tudi nekatere izzive:

Prvi tak izziv je logistične narave, saj je izjemno težko poiskati skupne termine, ki se ne bi prekrivali z urniki študentov. S tem izzivom smo se spopadli tako, da smo projektno delo načrtovali v obliki sodelovanj manjših skupin ali parov, ki so se lažje uskladili, celotna skupina pa se je sestala le na treh srečanjih – imenovali smo jih sprint review.

Naslednji izziv je bil popolnoma drugačno razmišljanje posameznikov v skupini, ki je vodilo v medsebojno nerazumevanje in posledično izločanje posameznika iz delovne skupine. Ta izziv je bil glede na zelo kratko trajanje celotnega projekta izjemno zahteven. Kljub temu sta mentorja uspešno opravila svoje delo. Člani projektne skupine so skozi proces analize težave spoznali, da je jasna komunikacija in sodelovanje v projektni skušini ključ do rešitve in so tako lahko uspešno izpeljali svojo nalogo.

Zadnji izziv, s katerim smo se v času izvajanja projekta spopadli, v resnici ni bil izziv, ki bi ga mentorja zaznala v času izvajanja projektne aktivnosti, ampak smo ga odkrili skozi zaključno analizo projektne dela in rezultatov. Študenti so poročali o tem, da se je po uvodni zagnanosti pojavila nekakšna apatija in da v določenem trenutku niso vedeli, v katero smer naj gredo. Takrat niso znali težave opisati, a se je na srečo kmalu izkazalo, da je bil potreben le kratek čas, da so spet dobili jasne ideje za nadaljnje delo. Analiza je pokazala, da je bila ta faza izjemno pomembna v procesu napredka, saj je študente še bolj povezala.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kompetence, ki so jih študenti pri delu na projektu razvijali

Kot je bilo že omenjeno, so študenti, vključeni v projekt, ob sodelovanju razvijali različne kompetence:

1. kompetenca: Ustvarjalnost

Sodelujoči študenti so bili v okviru priprave pilotnih aktivnosti za učitelje primorani stopiti izven lastne cone udobja in se prilagoditi ciljni skupini. Razvijali so torej sposobnost prilagajanja, ki je osnova za sprejemanje netradicionalnih načinov razmišljanja in generiranja ustvarjalnih idej.

2. kompetenca: Projektno sodelovanje

Narava sodelovanja sodelavcev v projektu je takšna, da se tej kompetenci ni mogoče izogniti. Projektno sodelovanje so študenti razvijali skozi vse tri mesece, saj so bili vključeni ne le v izvedbo, ampak tudi v skupno načrtovanje projekta. S tem so dobili vpogled v zahtevane faze in prevzeli odgovornost za rezultate posamezne faze.

3. kompetenca: Sodelovanje v skupini

Sodelovanje v projektni skupini ni vedno idealno. Velikokrat se je tako zgodilo, da so imeli projektni sodelavci različna mnenja, ki so jih morali znati sprejeti in sodelovati naprej.

4. kompetenca: Kritično razmišljanje

Projektni izzivi so spodbujali kritično razmišljanje študentov. Predvsem je bilo to očitno pri pripravi delavnic Uporaba aplikacij pri pouku, kjer je potrebno izhajati iz kritičnega vrednotenja obstoječih aplikacij in Energetika v vsakdanjem življenju, kjer so naleteli na pomen kritičnega vrednotenja informacij, ki jih lahko na spletu najdemo za področje energetike.

5. kompetenca: Reševanje problemov

Dinamika skupinske komunikacije je odvisna od osebnostnih lastnosti posameznikov in kombinacije le-teh. Težave se pojavijo, ko skupina naleti na problem. Študentska projektna skupina se je s pomočjo mentorjev uspešno spopadla s procesom reševanja problema in ga uspešno rešila. Skozi voden proces do vsi udeleženci razvijali kompetenco reševanja problemov.

6. kompetenca: Sistemsko razmišljanje

Reševanje problemov zahteva kompleksen pristop in sistemsko razmišljanje. Tako so študenti sistematično analizirali problem v fazi njegovega reševanja. Spoznali so pomen sistematičnega razmišljanja v praksi.

7. kompetenca: Učenje učenja

Skozi izvajanje projektnih nalog se je projektna skupina študentov učila drug od drugega, pa tudi stile učenja drug drugega.

Priloge h končnemu poročilu:

Priloga 1: Vprašalnik za evalvacijo delavnic

Priloga 2: Analiza vprašalnikov

Priloga 3: Gradivo delavnice - Uporaba aplikacij pri pouku

Priloga 4: Gradivo delavnice – Energetika v vsakdanjem življenju

Priloga 5: Gradivo delavnice – Aktivno poslušanje

Priloga 6: Gradivo delavnice – Asertivna komunikacija

Priloga 7: Fotografije

Priloga 1: Vprašalnik za evalvacijo delavnic

1. Udeležil/a sem se delavnice (ustrezno označite):
 - a) Komuniciranje s starši
 - b) Energetika v vsakdanjem življenju
 - c) Uporaba aplikacij pri pouku
2. Na lestvici od 1 (sploh ne drži) do 5 (popolnoma drži) se prosim opredelite do vsebine delavnice:
 - a) Vsebina je bila zanimiva
 - b) Vsebino bom lahko uporabil/a pri poučevanju
 - c) Vsebina je bila aktualna
 - d) Vsebina delavnice mi je podala sveže ideje
 - e) Vsebina delavnice je pritegnila moj interes za nadaljnje izobraževanje
3. Na lestvici od 1 (sploh nisem bil/a aktiven/na) do 5 (zelo aktiven/na) se prosim opredelite v kolikšni meri ste bili kot udeleženci aktivno vključeni v proces.
4. Kako bi na lestvici od 1 (nezadostno) do 5 (odlično) ocenili delavnico?
5. Prosimo, zapišite svoje predloge za izboljšavo delavnice ali navedite vsebine, ki bi jih želeli podrobneje spoznati.

Priloga 2: Analiza vprašalnikov

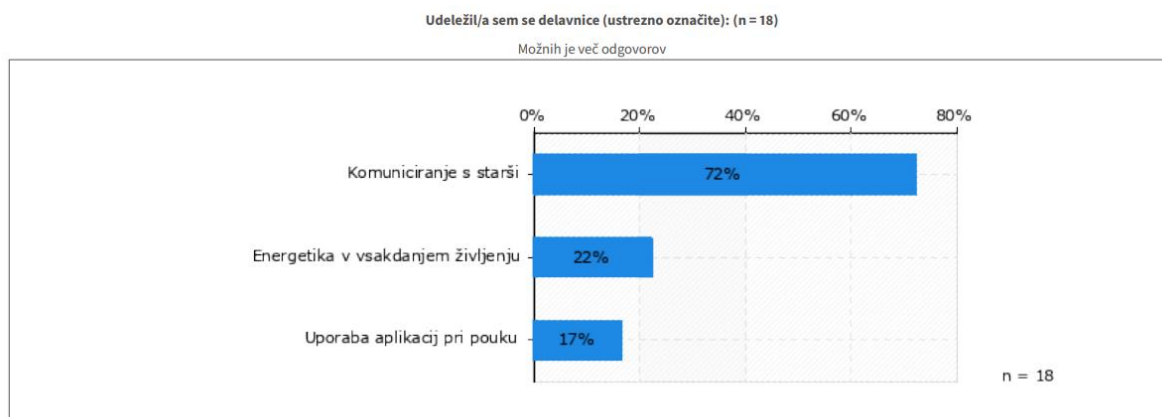

Diagram 1: Udeležba na delavnici

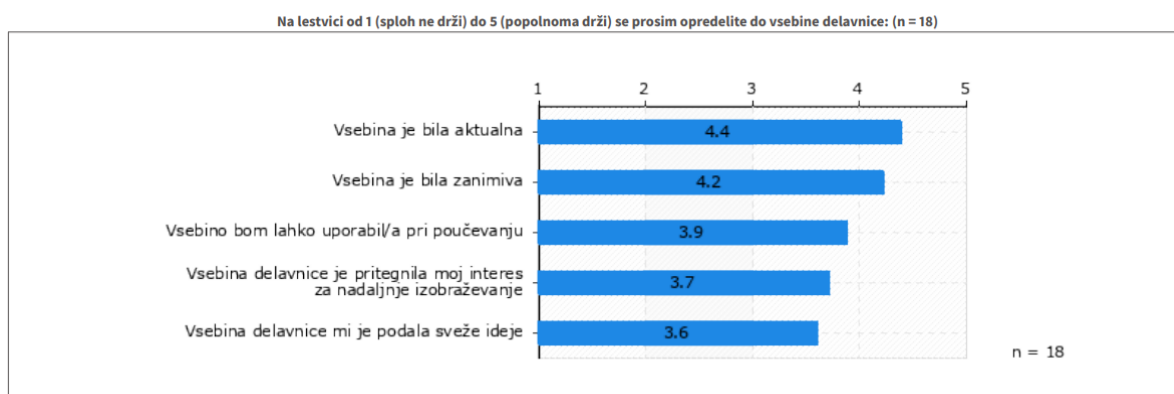

Diagram 2: Analiza vsebine delavnice

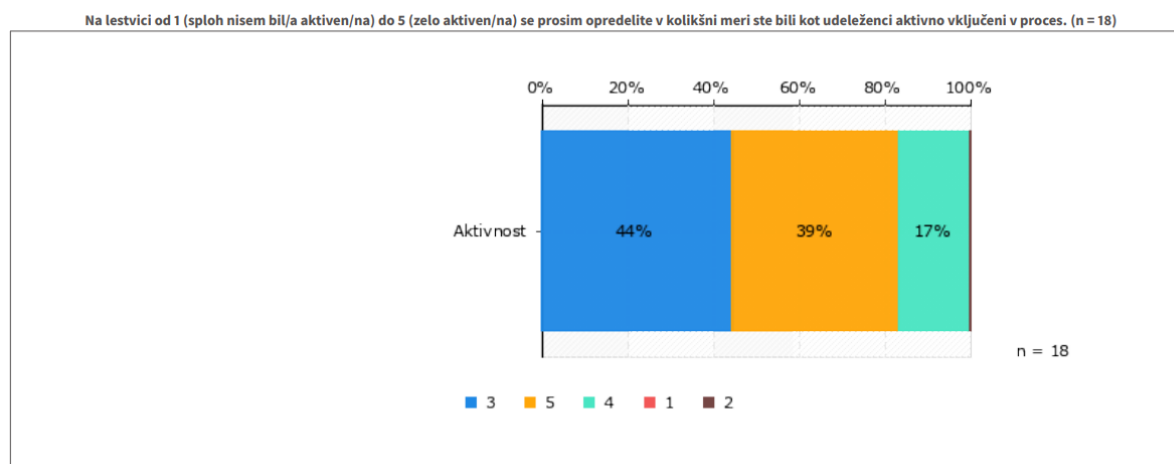

Diagram 3: Aktivnost udeležencev

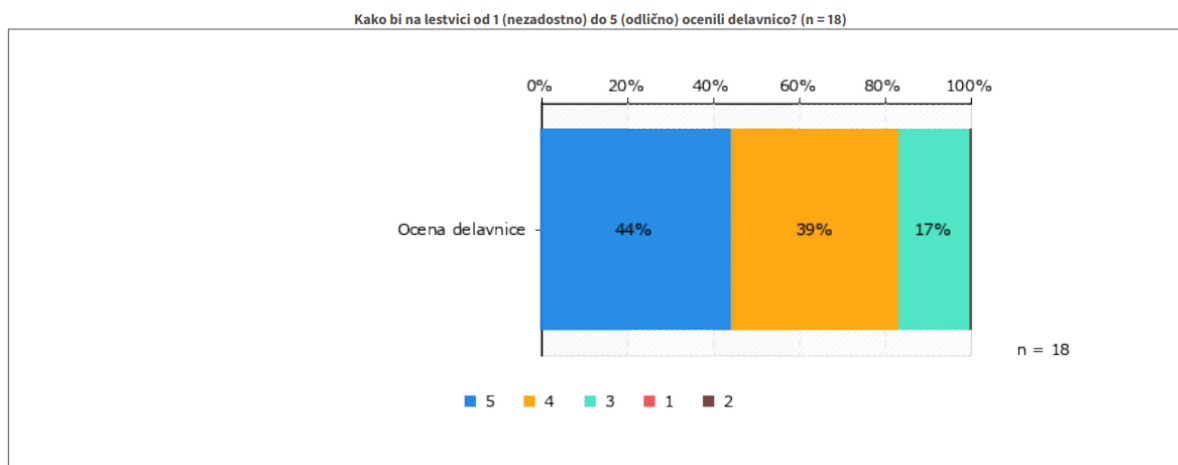

Diagram 4: Ocena delavnice

Priloga 3: Gradivo delavnice - Uporaba aplikacij pri pouku

Avtorici: Manca Marija Strmšnik in Mo Lipovec

Podpora: Jasna Novak in Tadej Pasarič

Namen in cilji delavnice

- Predstaviti možnosti uporabe mobilnih aplikacij pri pouku
- Preizkusiti primer aplikacije, ki jo lahko učitelji implicirajo pri svojih učnih urah
- Spodbujanje kritičnega vrednotenja aplikacij

Uvod

Smo v času hitro razvijajoče se tehnologije, ki nam je vedno bolj dostopna in ponuja vedno več. Mobilni telefoni so postali pomembna oprema in del našega vsakdana. V času obveznega učenja na daljavo je bilo očitno, da obstaja veliko povpraševanje po tehničnih orodjih in aplikacijah, ki učiteljem omogočajo komuniciranje z učenci in spremljanje njihovega učnega napredka. Zaradi velike izbire aplikacij posledično težko presodimo, kaj od ponujenega lahko predstavlja dodano vrednost k pouku. Zato sva se odločili, da vam predstavima več priložnosti uporabe aplikacij pri pouku, saj vam le te lahko olajšajo ali zapletejo učne urice.

1. Aktivnost 1 - Pogovor z učitelji o poznavanju in uporabi aplikacij pri pouku

- ❑ Poznate kakšne aplikacije, ki jih lahko uporabljamo pri pouku?
- ❑ Ali pri pouku uporabljate kakšne aplikacije?
- ❑ Se vam zdi uporaba aplikacij pri pouku potrata časa?
- ❑ Bi želeli pri pouku uporabljati več aplikacij, ampak se vam zdi, da ni časa?
- ❑ Se vam uporaba aplikacij pri pouku zdi smiselna?
- ❑ Kakšne zadržke imate do uporabe aplikacij?

Teoretično izhodišče

INDIVIDUALNO UČENJE

MOTIVACIJA

POMOČ UČITELJEM

Prednosti uporabe izobraževalnih aplikacij?

PRIPRAVA NA PRIHODNOST

ODPRAVLJANJE OVIR PRI UČENJU OTROK
S POSEBNIMI POTREBAMI

UČENJE KJERKOLI IN KADARKOLI

MOTIVACIJA

Vsak učitelj se je že znajdel v učilnici nemotiviranih učencev. Z uporabo raznih aplikacij lahko določeno temo popestrimo in spodbudimo učence k učenju.

PRIPRAVA NA PRIHODNOST

Učenci bodo morali v skoraj vsakem poklicu uporabljati računalnik in telefon. Naučiti se morajo kritično ovrednotiti aplikacije.

INDIVIDUALNO UČENJE

Otroci se učijo na različne načine. Nekateri so npr. bolj vizualni tipi, drugi se zanašajo na zvočne signale. Različne izobraževalne aplikacije nudijo podajanje informacij na različne načine, vsak učenec lahko uporabi tisto, od katere odnese največ.

ODPRAVLJANJE OVIR PRI UČENJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Tehnologija lahko otrokom s posebnimi potrebami omogoči način učenja, ki ga v običajnem učnem okolju ne morejo doseči. Obstajajo na primer aplikacije, ki pomagajo otrokom z disleksijo pri branju in avtističnim otrokom pri razvijanju socialnih veščin.

POMOČ UČITEJEM

Tehnologija lahko učiteljem pomaga pri izobraževanju učencev. Aplikacije lahko delujejo kot vgrajene učne ure in učitelju pomagajo pri spremljanju učenčevega napredka. Poleg tega lahko prava aplikacija izboljša učiteljevo učno uro, saj ponudi drugačen pristop k predmetu.

UČENJE KJERKOLI IN KADARKOLI

Telefon je naprava, ki jo imamo ves čas seboj. Posledično lahko do raznih aplikacij dostopamo kjerkoli in kadarkoli.

DISTRAKCIJA

Z uporabe izobraževalnih aplikacij lahko učenec hitro preide na uporabo raznih socialnih omrežij in igranje igrice.

PREKOMERNA STIMULACIJA

Prekomerna stimulacija lahko vodi v motnje spanja, kar za otroka predstavlja stres.

MOTNJE V DELOVANJU TEHNOLOGIJE

Zanašanje na tehnologijo je lahko problem, ko le ta neha delovati.

RAZVREDNOTENJE SOCIALNE INTERAKCIJE

Pri mlajših generacijah se povečuje pomanjkanje medsebojne komunikacije v živo. Uporaba aplikacij lahko k temu samo še negativno prispeva.

VARNOST PODATKOV

Določene aplikacije zahtevajo dostop do fotoaparata, fotografij, mikrofona, lokacije ter nakterih osebnih podatkov, kot so ime in priimek, datum rojstva, e-poštni naslov. Plačljive aplikacije pa zahtevajo tudi delitev bančnih podatkov.

Splošna predstavitev uporabe aplikacij

Predstavili bova, kaj določena aplikacija zahteva, ponuja, na katerih napravah je dostopna ipd. (prednosti/slabosti).

Aplikacije za določevanje:

- **BirdNET**
- Merlin Bird ID, Audobon, Seek by iNaturalist, Mammal Identifier: Animal Snap, Insect Identifier Bug Identify, Rock Identifier: Stone ID, PlantNet, Mushroom Identifier – Automatic

BirdNET

- Je aplikacija tako za Android kot iOS
- Uporablja umetno inteligenco in nevronske mreže za usposabljanje računalnikov za prepoznavanje več kot 3000 najpogostejših vrst po vsem svetu
- Petje ptic lahko posnameš z mikrofonom svoje naprave, BirdNET pa identificira verjetne vrste ptic, ki so prisotne na tvojem posnetku
- Aplikacija služi spoznavanju ptic okoli sebe, s pošiljanjem svojih podatkov pa aplikaciji pomagamo zbirati opažanja

Varnost podatkov

Razvijalci lahko tukaj prikažejo informacije o tem, kako njihova aplikacija zbira in uporablja vaše podatke. [Preberite več o varnosti podatkov](#)

Podatki niso na voljo.

+ Hitro in dokaj natančno prepoznavanje vrst (pomoč pri določevanju vrste ptice)

+ Pomoč pri učenju prepoznavanja vrst ptic

+ Učenje je mogoče kjerkoli imaš dostop do interneta, s seboj pa potrebuješ le telefon

Aplikacije za lažjo predstavo določenih struktur

- **Anatomy by muscles and motion**
- CRE4TUR3, AR-3D Science, Cell World, Quiver Education, Anatomy Learning – 3D Anatomy, Echo3D, Chemistry Periodic Table 2023, 3D-engine, 3D Biology+, QR Chemistry Generator

Anatomy by muscles and motion

- Je aplikacija tako za Android kot iOS
- Vizualizacija mišic

- Posebna analiza in funkcije vseh mišic in mišičnih skupin
 - 3D anatomija človeškega skeletnega sistema, vključno z analizo kosti in sklepov
 - Videoposnetki s področja mišično-skeletne anatomije in kineziologije
- + Lažja predstava mišic in skeleta človeka
- + Prikaz gibanja mišic
- + Opazovanje skeleta in mišic človeka iz vseh strani
- + Vsebina več knjig je zbrana le v eni aplikaciji, ki jo lahko imaš na telefonu
- + Učenje je mogoče kjerkoli imaš dostop do interneta, s seboj pa potrebuješ le telefon

Aplikacije za razlago določene vsebine

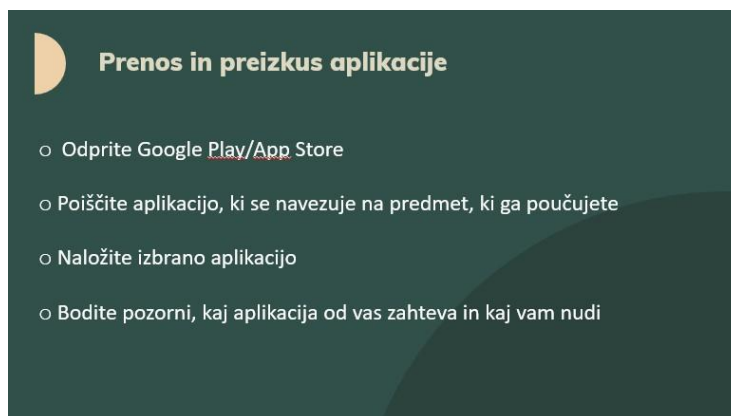
- **Svetovna geografija**
- StudyGe – World Geography Quiz, Book of Mushrooms, Kiril Sidorov

Svetovna geografija

- Vsebuje vprašanja o zastavah, zemljevidih in glavnih mestih različnih držav
 - Vsebuje več kot 1000 vprašanj o geografiji
 - Je aplikacija za Android, ne pa za iOS
- + Učenje geografije na zabaven način
- + Aplikacija preveri tvoje odgovore, zato se lahko učiš sam, brez pomoči drugih
- + Učenje je mogoče kjerkoli imaš dostop do interneta, s seboj pa potrebuješ le telefon

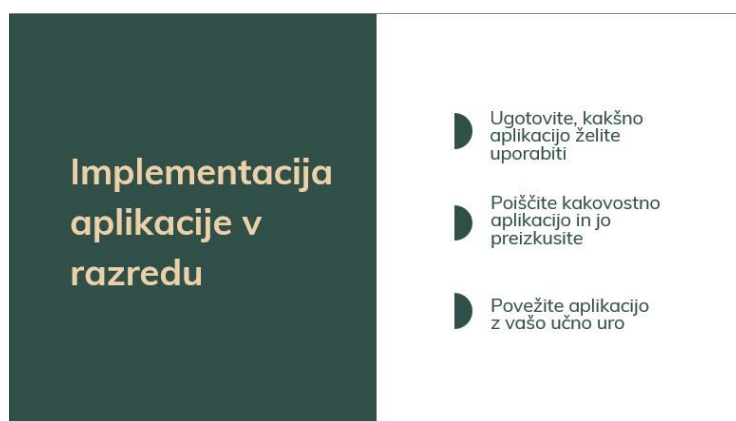
Delavnica (navodila in izvedba)

2. Aktivnost 2 - Učitelji si naložijo določene aplikacije in jih poskusijo uporabiti

Prenos in preizkus aplikacije

- Odprite Google Play/App Store
- Poiščite aplikacijo, ki se navezuje na predmet, ki ga poučujete
- Naložite izbrano aplikacijo
- Bodite pozorni, kaj aplikacija od vas zahteva in kaj vam nudi

Implementacija aplikacije v razredu

- Ugotovite, kakšno aplikacijo želite uporabiti
- Poiščite kakovostno aplikacijo in jo preizkusite
- Povežite aplikacijo z vašo učno uro

Diskusija

1. Katere od predstavljenih aplikacij so po njihovem mnenju varne za uporabo? Zakaj da, zakaj ne?
2. Je smiselno uporabljati aplikacije v nemirnem razredu? Učence to pritegne ali samo poveča nered v razredu?
3. Kolikokrat na teden/mesec...je smiselno uporabljati aplikacije pri pouku? (da se učenci ne naveličajo....)

Literatura

1. Bogardus Cortez, M. (2016) Implementing an App in the Classroom in 3 Steps. EdTech Magazine, Focus on K-12.
2. Camilleri, A. C., & Camilleri, M. A. (2019, May). Mobile learning via educational apps: an interpretative study. In Proceedings of the 2019 5th International Conference on education and training technologies (pp. 88-92).

3. Conrado, J. A. M., Sequinel, R., Dias, B. C., Silvestre, M., Batista, A. D., & Petruc, J. F.
4. D. S. (2021). Chemical QR code: a simple and disposable paper-based optoelectronic nose for the identification of olive oil odor. *Food Chemistry*, 350, 129243.
5. Habapps (2022) Svetovna geografija. Google Play. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.habapps.geoquiz&hl=sl&gl=US>.
6. Jamil, S. N. K. M., & Rahim, N. F. S. A. (2021, December). Mobile Educational Game Application for Middle School Student in Learning Bahasa Melayu (Peribahasa) Using Interactive Method. In *2021 IEEE 9th Conference on Systems, Process and Control (ICSPC 2021)* (pp. 153-156). IEEE.
7. Kahl, S. (2022) BirdNet. Google Play. https://play.google.com/store/apps/details?id=de.tu_chemnitz.mi.kahst.birdnet&hl=en_US
8. Loveless, B. (2023) Are Learning Apps Helping or Hurting Education? Educational corner, Education That Matters
9. Mehdipour, Y., & Zerehkafi, H. (2013). Mobile learning for education: Benefits and challenges. *International Journal of Computational Engineering Research*, 3(6), 93-101.
10. Muscle and Motion (2023) Anatomy by Muscles and Motion. Google Play. https://play.google.com/store/apps/details?id=air.com.musclemotion.anatomy&hl=en_US.
11. Papadakis, S. (2021). Advances in Mobile Learning Educational Research (AMLER): Mobile learning as an educational reform. *Advances in Mobile learning educational research*, 1(1), 1-4.
12. Yang, L. (2023) BirdNET Sound ID – The easiest way to identify birds by sound. The Cornell Lab. Cornell University, Chemnitz University of Technology.

Priloga 4: Gradivo delavnice - Energetika v vsakdanjem življenju

Avtorja: Primož Kranjc in Klemen Jakop

Podpora: Jasna Novak in Tadej Pasarič

Namen Delavnice

Namen delavnice je povečati osnovno energetska pismenost učiteljev in spodbuditi njeno razmišljanje na tem področju.

Uvod

Energetika je v današnjem svetu zelo aktualna tema. Cene energentov so v zadnjih letih zelo neustaljene. Vsi opažamo hiter narast cen na položnicah zato je bolj kot kadarkoli pomembno

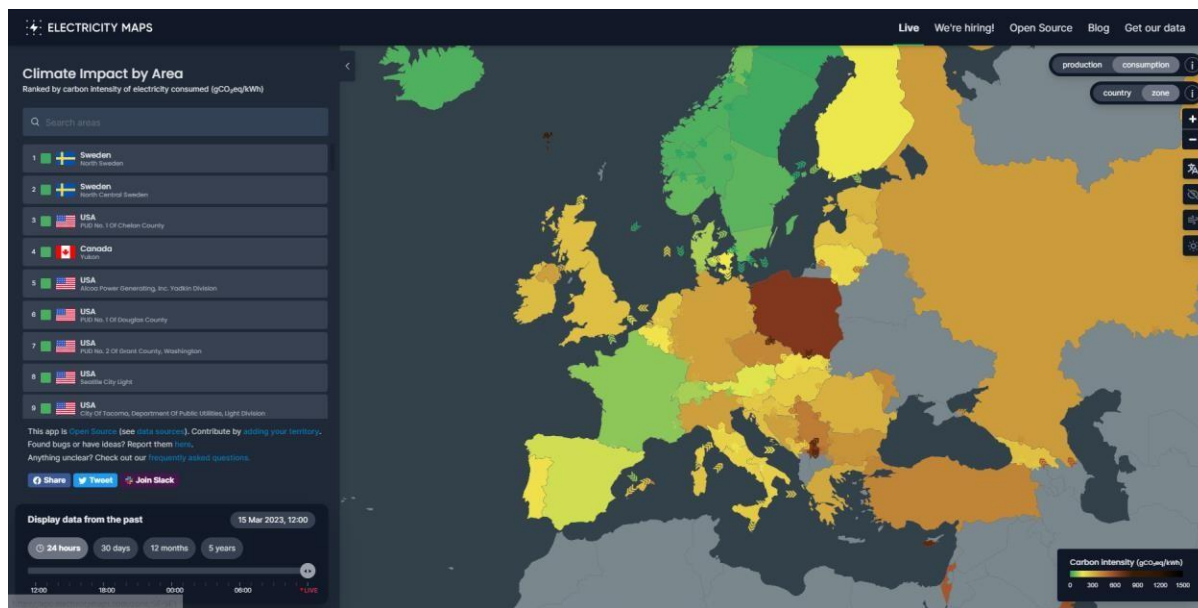
razumevanje zakaj je to tako in kaj lahko mi in država stori za bolj zanesljivo in ustaljeno proizvodnjo elektrike in katere odločitve moramo podpirati za samooskrbo naše države. Globalno segrevanje je tudi bolj kot kadarkoli aktualna tema z sklepi Evropske unije za popolno dekarbonizacijo Evrope do leta 2050. Zato se moramo zavedati tudi globalnega segrevanja in našega vpliva na okolje z našimi odločitvami na področju energetike.

Teoretično izhodišče

Kot teoretično izhodišče nam služijo problemi iz vsakdanjega življenja, ki jih temeljito pojasnimo z naravoslovnim znanjem. Primeri problemov, ki jih obdelujemo v delavnici so samooskrbnost z električno energijo in kako jo zagotoviti za Slovenijo v prihodnosti, dekarbonizacija do leta 2050 in številni problemi, ki jih povzroča za oskrbo z električno energijo, problematika obnovljivih virov, problematika neobnovljivih virov, globalno segrevanje...

Navodila za izvedbo

V prvem delu predstavitev spletnih strani electricity maps in en-roads. Podrobno si pogledamo določene države in kaj delajo na področju energetike, obnovljivih virov in de-karbonizaciji. V drugem delu pa imamo diskusijo o energetiki v Sloveniji, naši energetske prihodnosti in kaj lahko mi storimo, da izboljšamo energetska sliko Slovenije. Nato pa še predstavimo energetska mešanico kjer poslušalce pustimo, da se sami preizkušajo kot operater elektrarn in z znanjem, ki ga pridobijo v začetku delavnice skušajo najti optimalno rešitev za ta simulator.

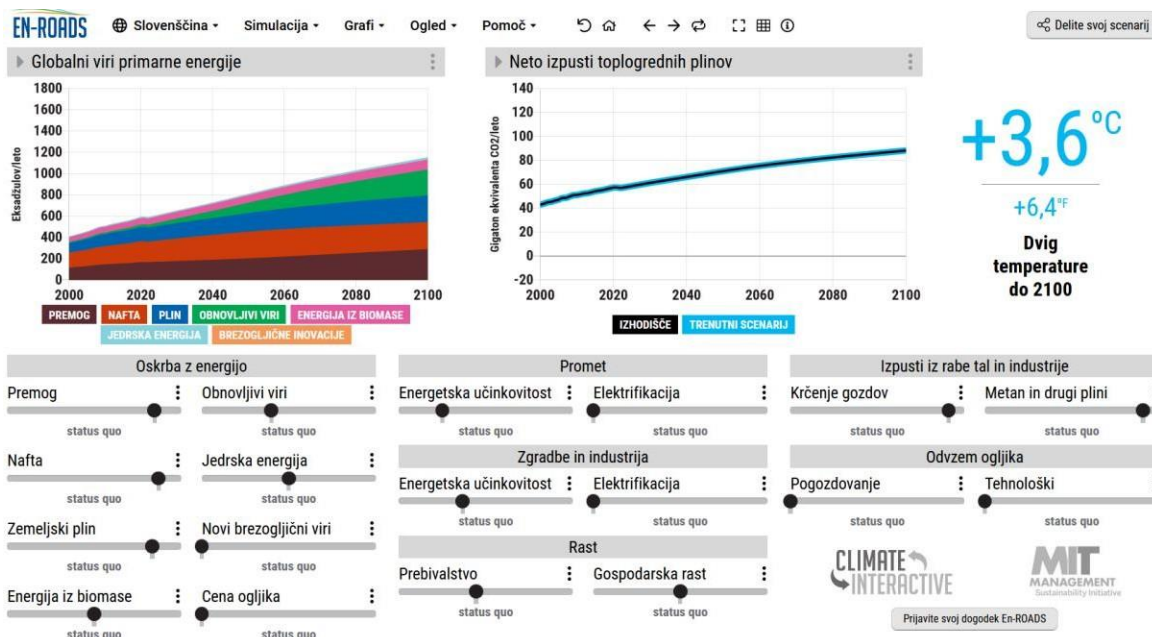
Slika: Zaslonski posnetek spletne strani Electricity maps

Electricity maps: vizualizacija proizvodnje elektrike, kam se prodaja in kje se porablja in koliko CO₂ se sprosti pri proizvodnji v živo.

V electricity maps je najbolje da si ogledamo države, ki proizvajajo največ CO₂ (na sliki lahko vidimo, da je to Poljska) in kliknemo na njo, kjer dobimo podrobnejši pregled kako ta država pridobiva svoje vire električne energije (premog, nuklearna elektrarna, vetrna elektrarna, itd. Nato je dobro pogledati katero izmed držav, ki ima najbolj čisto energijo (na sliki vidimo, da je to Skandinavija) in kliknemo na njo in dobimo podrobnejši vpogled v proizvodnjo električne energije v tej državi.

Kasneje je pa dobro, da gremo skozi države za katere se zanima občinstvo, v našem primeru je bila to Irska, Nemčija ter Španija in izvajamo primerjave med državami ter debatiramo zakaj nekatere države ne morajo imeti npr. Sončnih elektrarn. Konkreten primer, ki smo ga imeli mi, je Nemčija.

Povedali smo, da Nemčija nima sončnih elektrarn zato, ker je njihovo vreme po večji večini oblačno in nimajo dovolj velikega izkoristka, da bi se splačalo. To lahko počnemo za vse države in tudi spremljamo razmere v trenutnem času (z dodatnimi funkcijami na desni strani zaslona. Vidimo lahko funkciji za spremljanje vetrovnih razmer ter sončnih razmer).

Slika: Zaslonski posnetek spletnega simulatorja EN-Roads

EN-ROADS: spletni simulator, ki omogoča raziskovanje klimatskih rešitev

EN-ROADS simulator je zelo dober za prikazovanje naših vplivov na okolje tekom naslednjih 100 let, kjer se lahko postavimo v vlogo voditeljev držav in sprejemamo odločitve, da bi imeli čim boljši učinek na okolje skozi naslednjih 100 let. Simulacija je dokaj enostavna in ima tudi razlago za vsak drsni posebej (klik na tri pikice desno zgoraj kjer se pojavi pojavno okno, kjer lahko dobimo boljši opis na kaj vplivamo). Delavnico je najbolje izvesti tako, da se poslušalci razdelijo v skupne in se jim izda naloga, da premislijo in si izberejo 3 stvari na simulatorju, ki bi jih spremenili, da bi dobili najboljši učinek na okolje. Ob temu je pomembno, da svoje izbire jasno utemeljijo zakaj so si to izbrali in napovedo kakšen učinek predvidevajo, da se bo zgodil in nato spremenimo na simulatorju z premikom drsnika. Na koncu se pa vsi poslušalci dajo v eno skupino in predebatirajo katere spremembe bi naredili vsi skupaj, da zmanjšajo spremembo temperature in izpustne pline.

Diskusija (vprašanja in energetska mešanica)

1. Naštejete energetske probleme s katerimi se trenutno sooča Slovenija?

- De-karbonizacija do leta 2050 (deadline)
- Samooskrba
- Vedno večja poraba električne energije
- Shranjevanje električne energije (obrazložitev neenakomerne porabe elektrike skozi dan):

2. Predstavljajte si, da ste inženir, ki ga je zaposlila Slovenija in skušajte rešiti našete probleme:

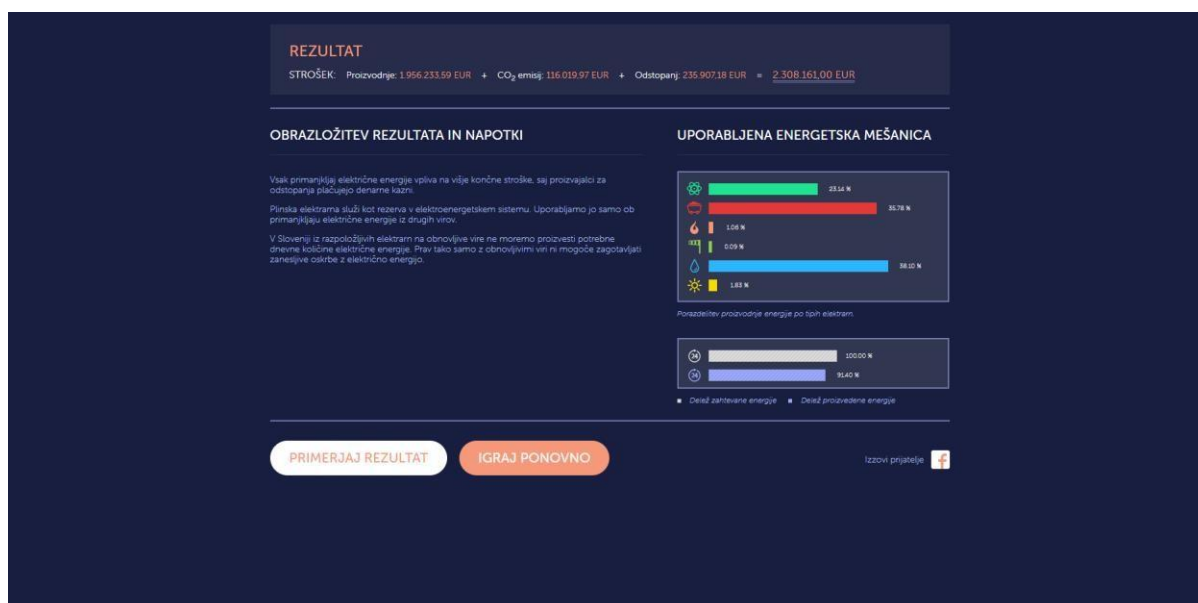
- NEK 2, pokomentiramo problematiko izgradnje takšnega objekta, razbijemo mite in strahove pred nuklearno energijo
- Sončne elektrarne in Izgradnja omrežja, pokomentiramo problematiko implementacije sončne energije
- Črpalna hidro elektrarna, pokomentiramo koristi izgradnje druge črpalne hidro elektrarne v Sloveniji

3. Energetska mešanica (simulacija):

Z simulacijo se lahko sami poigrajo. V delavnici so pridobili dovolj znanja, da lahko do rešitve simulacije pridejo sami. Če rešitve ne najdejo jim jo pokažemo in obrazložimo rezultat simulacije. Nato še povzamemo vso znanje, ki so ga pridobili v delavnici in še odgovorimo na morebitna vprašanja.

Slika: Zaslonski posnetek energetske mešanice

Slika: Zaslonski posnetek energetske mešanice

Literatura

<https://www.esvet.si/energetska-mesnica/>

<https://gen-i.si>

<https://app.electricitymaps.com/map>

<https://en-roads.climateinteractive.org/scenario.html?v=23.2.1>

Priloga 5: Gradivo delavnice - Aktivno poslušanje

Avtorici: Nika Sajko in Sara Špiljak

Podpora: Jasna Novak in Tadej Pasarič

Namen in cilji delavnice

Odnos med učitelji in starši koristi otroku, ko se ti med seboj spoštujejo, odprto komunicirajo, si delijo skupne cilje za učenje in razvoj otroka. Ker je redna in neprestana komunikacija med starši in učitelji zelo uporabna pri prepoznavanju močnih področij otrok in pri ohranjanju visokih pričakovanj za otrokov učni uspeh, je pomembno, da učitelji staršem znajo prisluhniti. Aktivno poslušanje je veščina, ki omogoča dodatno razvijanje odnosa med učitelji in starši ter učinkoviteje razreševanju problemov.

Cilji: učitelje seznaniti z značilnostmi aktivnega poslušanja, tehnikami aktivnega poslušanja in jim pojasniti zakaj je uporaba aktivnega poslušanja zanje pomembna in jim lahko koristi v različnih situacijah komuniciranja s starši

Uvod

“ICE BREAKER”: V katerih primerih/situacijah se vam je s starši najtežje pogovarjati? Lahko delite tudi kakšno svojo izkušnjo. (mentimeter ali prosto vprašanje)

Teoretično izhodišče in izvedba delavnice

Aktivno poslušanje

Tudi poslušanje predstavlja eno izmed bistvenih komunikacijskih spretnosti, tako v vsakdanjem življenju kot tudi pri delu na šoli in v komunikaciji učiteljev s starši. Pomembno pri tem je, da si učitelj prizadeva slišati sporočilo na ravni vsebine in na ravni odnosa in da je pozoren tako na besedno sporočilo kot na nebesedne znake. Poslušanju, ki zraven vključuje še odzivanje na vsebino in način povedanega, rečemo **aktivno poslušanje** (Sutton in Steward, 2008).

Aktivno poslušanje je pomembna veščina v komunikaciji, s katero želimo resnično slišati sogovorca in razumeti sporočilo, ki nam ga želi predati. Aktivno mu posvetimo vso našo pozornost, ki jo usmerjamo tudi na njegovo doživljanje, med tem pa smo nevtralni in neobsojajoči ter vključeni v pogovor (in vmes ne razmišljamo o tem kaj bi odgovorili in ne odplavamo z mislimi). Med govorjenjem ga ne prekinjamo s svojimi argumenti in idejami.

(NIJZ, 2022; Rogers in Farson, 1957).

Aktivno poslušanje pomaga učitelju razviti jasno razumevanje starševih skrbi, z njim pa staršem tudi sporoča, da ga njihovo sporočilo zanima. Aktivno poslušanje lahko učitelju pomaga, da 1) bolje razume zaznave staršev o njihovem otroku, 2) bolje razume pričakovanja staršev do izobraževalnega programa in 3) zgradi deloven odnos s starši, ki bo podprl močno sodelovanje med domom in šolskim programom (McNaughton idr., 2007; McNaughton in Vostal, 2010).

Nekatere ključne značilnosti aktivnega poslušanja so:

- Popolna prisotnost/osredotočenost
- Iskanje smisla v slišnem
- Poslušanje onkraj pomena besed: ni pomembna zgolj vsebina povedanega, ampak skušamo razbrati celotno doživljanje sogovorca
- Opazovanje (usklajenosti) besednih in nebesednih znakov
- Odzivanje na slišano; stalno preverjanje, da bi dosegli resnično razumevanje
- Spodbujanje: npr. uporabljanje pripomb, kot so: »ja, mhm, seveda, aha, jasno, a tako, razumem, nadaljuj, in potem ...«
- Biti potrpežljiv, ne prekinjati in omogočiti tišino: z nekaj trenutki tišine drugemu dajemo možnost, da pove vse, kar ga teži, ga ne priganjamo in mu dajemo vedeti, da smo tam zanj

(Košir, 2017; NIJZ, 2022)

Čeprav smo pri pogovoru z drugim navajeni ves čas kaj komentirati in vnašati lastno mnenje ali mišljenje, pri aktivnem poslušanju ne gre za selektivno poslušanje, premlevanje svojega odziva, osredotočenost nase, prekinjanje sogovorca, predvidevanje nadaljevanja zgodbe in preskakovanje "težkih" informacij. (Košir, 2017)

En primer aktivnega poslušanja s strani starša do otroka (prikazan na nekoliko šaljiv način): <https://www.youtube.com/watch?v=4VOubVB4CTU> (do 2 minuti) → *po ogledu vprašamo, kakšen se jim je zdel posnetek, ali mislijo, da bi lahko na tak način aktivno poslušanje delovalo tudi v konkretnih situacijah, s katerimi se oni soočajo?*

PODAJANJE POVRATNE INFORMACIJE

Najbolj znana tehnika aktivnega poslušanja je **parafraziranje**, ki pomeni povzemanje oziroma reflektiranje sogovorčevega sporočila z lastnimi besedami (Sutton in Steward, 2008). Pri tem je pomembno poudariti, da tu ne gre za "papagajsko" ali z dolgočasno ponavljanje slišane, ampak mora biti pristno in brez podajanja svojega mnenja. S parafraziranjem skuša oseba:

- preveriti pravilnost svojega razumevanja sporočila sogovorca,
- pokazati, da je sogovorca slišala in da ji je mar
- Z dobrim parafraziranjem lahko zrcali nekatere vidike sogovorčevega problema in mu s tem omogoča, da svoj problem bolje razume (Košir, 2017)

Druga tehnika aktivnega poslušanja, s pomočjo katere podajamo povratne informacije pa je **zrcaljenje**. Tu se gre za to, da ponovimo sogovorčeve glavne ideje. Na tak način kot poslušalci pokažemo, da smo sogovorca slišali in ga razumeli. Pri tem ne spreminjamo pomena besed, ampak uporabimo skoraj iste besede brez preoblikovanja, ugibanja ali razlaganja. (Weger idr., 2010; Van Hasselt idr., 2005).

Primer:

“Ježi me, da mi na govorilnih urah vedno znova rečete, da boste govoriti z učiteljico slovenščine glede Janovih težav pri branju daljših odstavkov, pa nič ne naredite glede tega. Vsaj povejte mi, če mu ne mislite pomagati.”

Zrcaljenje 1: “Zelo vas razježi, ko vam obljubim da se bom z učiteljico slovenščine posvetoval glede bralnih težav vašega sina, pa tega ne storim.”

Zrcaljenje 2: “Jezni ste, ker se glede Janovih težav ne pogovorim z njegovo učiteljico slovenščine, čeprav ste me to že večkrat prosili.”

“Včeraj je bil na roditeljskem sestanku en zelo naporen oče ene moje učenke. Neprestano je nekaj komentiral, me prekinjal in imel en kup vprašanj. Počutila sem se precej napadeno, pa še vsi ostali starši so me tako gledali, kako se bom odzvala.”

Parafraziranje: Na včerajšnjem sestanku si se počutila zelo neprijetno zaradi nespoštljivega obnašanja enega izmed staršev.

Še nekaj napotkov za uspešnejše aktivno poslušanje:

1. Postavljalj odprta vprašanja, kot so *Kaj? Kako? Kje? Kdaj?* - z njimi spodbujamo sogovornika k prostemu govorjenju o težavi in pridobimo veliko informacij
2. Bodi uglasen in reflektiraj čustva sogovorca - če v govorčevih besedah ali mimiki zaznaš morebitna čustva, se nanje skušaj uglaseno odzvati (npr. Kadar govori o žalostnih izkušnjah, bodi empatičen in podporen v smislu “Žal mi je, da se ti to dogaja in na voljo sem ti, če me boš potreboval/-a”). Pri tem si lahko pomagaš s tem, da se sam skušaš vživeti v to, kar ti pripoveduje drugi. Uporabiš lahko fraze kot so “Zdiš se mi ...”, “Žalosten si, ker ...”, “Videti je, da ...” nato pa vprašaj ali je tvoje razumevanje pravilno.

3. Upoštevanje neverbalne komunikacije - dobro je, če smo s telesom obrnjeni proti sogovorniku, z njim ohranjamo očesni stik, občasno pokimamo ali se nasmehnemo njegovim besedam, nimamo prekrizanih rok
4. Zaključni pogovor na podporn način - ob koncu pogovora se sogovorniku lahko zahvalimo, ker je z nami delil svoje težave in povemo, da cenimo njegovo iskrenost in zaupanje.

(NIJZ, 2022)

AKTIVNOST 1 - delo v trojici

Učitelji se dajo v skupine po tri. Vsakemu damo en listek z navodili - tako naključno dobijo eno izmed vlog govorec, poslušalec ali opazovalec. Na listku imajo napisana navodila za njihovo vlogo

Vloga: Govorec

- Pripoveduj o dogodku, ko te je eden izmed učencev hudo razjezil / ko te je eden izmed staršev na govorilni uri hudo razjezil / ko si začutil hudo stisko enega izmed staršev učenca / ko te je bilo na roditeljskem sestanku hudo sram / ko se vam zdi, da ste se narobe odzvali na nekaj, kar vam je povedal učenec ali starš / (na vsakem listku drug primer)
- Približno 3 minute predajaj drugemu svoje misli in občutke glede izkušnje

Vloga: Aktivni poslušalec

- 3 minute aktivno poslušaj osebo zraven sebe
- Uporabljalj parafraziranje in zrcaljenje, pri tem bodi empatičen
- Postavljalj odprta vprašanja, reflektiraj čustva sogovornika, upoštevanj neverbalno govorico
- Ne dodajaj novih vsebin
- Ne svetuj in ne podajaj svojega mnenja

Vloga: Opazovalec

- Osredotoči se na poslušalčeve sposobnosti parafraziranja in empatije
- Opazuj telesno govorico poslušalca in govorca
- Bodi pozoren na čas
- Po koncu poročaj o svojem opazovanju

Po koncu aktivnosti, na kratko povprašamo o tem, kako se jim je zdelo. *Kako vam je bilo v vlogi govorca? Kaj pa v vlogi aktivnega poslušalca - vam je bilo težko biti osredotočeni na vsebino in se čim manj vključevati v pogovor?*

V eni raziskavi pa so se ukvarjali tudi specifično s tem, na kak način lahko učitelji aktivno poslušanje vključijo v komunikacijo s starši. Po mnemotehnikah »LAFF don't CRY« so izpostavili 4 učinkovite korake aktivnega poslušanja za pomoč učiteljem pri pogovoru s starši in 3 korake, ki se jih je priporočljivo izogniti (McNaughton in Vostal, 2010).

Koraki aktivnega poslušanja za pomoč učiteljem pri pogovoru s starši:

- 1) Poslušaj, bodi empatičen in spoštljiv do sogovorca
- 2) Postavljalj vprašanja in vprašaj za dovoljenje, da si kaj zapišeš
- 3) Osredotoči se na probleme
- 4) Poišči prvi korak

Česa NE početi:

- 1) Kritizirati ljudi, ki niso prisotni
- 2) Prenagljeno reagirati in obljubiti nekaj, česar ne moreš izpolniti
- 3) Preusmeriti pogovor nase oziroma na drugo temo

Še konkreten primer, kako te 4 koraki uporabiti v konkretni situaciji pogovora s starši:

Koraki uspešnega aktivnega poslušanja	Govorilna ura starš-učitelj
Poslušaj, bodi empatičen in spoštljiv	Starš: Moj sin, Jaka, ima težave pri matematiki. Dobil je 1 ali 2 na zadnjih treh testih. Učitelj: To more biti res neprijetno. Cenim, da ste se prišli pogovoriti z mano. Starš: Vsak dan mu veliko težav povzroča tudi reševanje domače naloge.
Postavljalj vprašanja	Učitelj: Si lahko zapišem, kar ste rekli, da si zapomnim vse vaše skrbi? Starš: Lahko. Učitelj: Kaj pa pravi Jaka na vse to?

	Starš: Pravi, da ne more slediti učitelju pri pouku, zato ne razume kaj mora narediti, brez da mu kdo pomaga. Učitelj: Povejte mi še kaj več glede domačih nalog. Kaj sami opazite, ko Jaka doma dela za šolo? Starš: Nekateri stvari reši pri dopolnilnem pouku ali po pouku z učiteljem, vendar je preden pride domov ponovno zmeden. Čeprav si večkrat pogleda primere kako se rešijo določene naloge, ne zna ugotoviti, kje se je zmotil.
Osredotoči se na probleme	Učitelj: Torej pravite, da se je zelo trudil na zadnjih treh testih, v šoli lahko naredi nalogo kadar ima ob sebi pomoč, ampak doma pa se ne znajde? Ste še kaj drugega opazili/dodali? Starš: Večeri zaradi tega postajajo zelo naporni. Skušamo mu pomagati, a se ne obnese.
Poišči prvi korak	Učitelj: V redu. Kot prvo bom govorila z njegovim učiteljem matematike. Rada bi izvedela, kako pa on opaža Jakove probleme. Vas bom poklicala do petka, da se dogovorimo kako bo ukrepali vnaprej. Starš: Hvala, da ste mi prisluhnili. Res nisem več vedela, kaj bi naredila, ampak se zdaj veliko bolje počutim.

AKTIVNOST 2 - ogled prizora filma (ogled cca. 2 min + da gremo skozi 3 min)

Damo jim za pogledat kratek prizor iz serije (https://www.youtube.com/watch?v=3_dAkDsBQyk), kjer bo prikazan pogovor, v katerem bo šlo za primer dobrega aktivnega poslušanja. V spodnjo tabelo bodo lahko vpisovali tehnike aktivnega poslušanja, ki so jih opazili v prizoru oz. pomanjkanje teh tehnik.

	Opažanja uporabe aktivnega poslušanja
Primeren ton glasu	
Ustrezno parafraziranje	
Uporaba empatije	
Neverbalni znaki/namigi	
Spodbudne besede	
Ostalo	

Diskusija

- *Kako bi tehnike aktivnega poslušanja pripomogle pri vašem delu s starši?*
- *V katerih situacijah oz. področjih vašega dela se vam zdijo veščine aktivnega poslušanja še uporabne?*

»Največji problem komuniciranja je to, da ne poslušamo da bi razumeli, ampak, da bi odgovorili.«

Viri in literatura:

1. AlbertaRegionalConsortia (b. d.) *Guiding the Conversation: Learning Guide - Supporting Collaboration Through Active Listening*. https://inclusiveeducationpdresources.com/learning_guides/lg_supporting_collaboration_through_active_listening.pdf
2. Košir, K. (2017). Pedagoška psihologija za učitelje. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru in Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.
3. McNaughton, D., Hamlin, D., McCarthy, J., Head-Reeves, D. in Schreiner, M. (2007). Learning to listen: Teaching an active listening strategy to preservice education professionals. *Topics in Early Childhood Education*, 27(4), 223–231.
4. McNaughton, D. in Vostal, B. R. (2010). Using Active Listening to Improve Collaboration With Parents: The LAFF Don't CRY Strategy. *Intervention in School and Clinic*, 45(4), 251–256. <https://doi.org/10.1177/1053451209353443>
5. Nacionalni inštitut za javno zdravje. (22. maj 2022). Aktivno Poslušanje. Nisi okej? Povej naprej. Pridobljeno 21. februar, 2023, z <https://nisiokejpovejnaprej.si/kako-pomagam-sebi-in-drugim/aktivno-poslusanje/>
6. Rogers, C. R. in Farson, R. E. (1957). Active listening. Chicago, IL
7. Sutton, J. in Steward, W. (2008). Learning to counsel: Develop the skills, insight and knowledge to counsel others. Oxford: How To Books.

9. Weger, H., Castle, G. R. in Emmett, M. C. (2010). Active Listening in Peer Interviews: The Influence of Message Paraphrasing on Perceptions of Listening Skill. *International Journal of Listening*, 24(1), 34–49. <https://doi.org/10.1080/10904010903466311>

Priloga 6: Gradivo delavnice – Asertivna komunikacija

Avtorici: Nika Sajko in Sara Špiljak

Podpora: Jasna Novak in Tadej Pasarič

Namen in cilji delavnice

Odnos med učitelji in starši koristi otroku, ko se ti med seboj spoštujejo, odprto komunicirajo, si delijo skupne cilje za učenje in razvoj otroka. Ker je redna in neprestana komunikacija med starši in učitelji zelo uporabna pri prepoznavanju močnih področij otrok in pri ohranjanju visokih pričakovanj za otrokov učni uspeh, je pomembno, da učitelji znajo s starši komunicirati na asertiven način. Tako je pomembno, da so učitelji pri komunikaciji s starši občutljivi na to, kako starši doživljajo in čutijo situacijo, pri tem pa ozaveščajo tudi lastne emocije in doživljanje situacije. Asertivnost je sicer način, na katerega lahko konflikte razrešujemo na način, ki je za obe strani najbolj optimalen.

Cilji:

- seznaniti učitelje z osnovami asertivne komunikacije
- predstaviti kontekste, v katerih je primerna uporaba asertivne komunikacija
- predstaviti posledice asertivne komunikacije in kontekste, v katerih se je tej smiselno izogniti

Uvod

- “ICE BREAKER”: V katerih primerih/situacijah se vam je s starši najtežje pogovarjati? Lahko delite tudi kakšno svojo izkušnjo. (mentimeter ali prosto vprašanje)

Teoretično izhodišče in izvedba delavnice

Osnove

Ločimo tri vrste komunikacije ob razreševanju konfliktov: pasivno, agresivno in asertivno:

- **Agresivna** - v ospredju le naše potrebe, želje in čustva (na to pri drugem pozabimo) *npr. starš ves čas stika po otrokovi sobi, otrok bi agresivno reagiral tako, da bi rekel 'Alo! Ne hodi več v mojo sobo, brigaj se zase!'*
 - **Pasivna** - v ospredju le potrebe, čustva in želje drugega *npr. starš ves čas stika po otrokovi sobi, otrok se vda v usodo in pusti staršu, da pač to počne*
 - **Asertivna** komunikacija pa ni ne en ekstrem, kjer pozabimo na drugo osebo, in ne drugi, ko pozabimo nase - ponudimo "vmesno" možnost – asertivnost *npr. starš stika otroku ves čas po sobi, otrok mu reče 'Razumem, da te skrbi zame, vendar se počutim, kot da mi ne zaupaš, ko stikaš po moji sobi'*
- Povemo da je asertivnost vmesna pot kjer iskreno in spoštljivo (!) izrazimo svoja čustva, želje in potrebe in hkrati poslušamo in spoštujemo potrebe, želje in čustva drugega
 - Pomembne so tako moje želje, čustva in potrebe kot tudi želje, čustva in potrebe drugega !
 - Pomembno je da smo pri izražanju ne le iskreni, ampak pri tem tudi spoštljivi (pomembno ker so pri igri vlog velikokrat iskreni, ampak pozabijo na spoštljivo izražanje)
 - Izpostavimo tudi razliko med asertivnostjo in kompromisi *kompromisi namreč bolj sodijo pod pasivno komunikacijo, saj se deloma še vedno odpovemo svojim potrebam, čustvom, željam – npr. starš ves čas stika otroku po sobi, otrok mu reče 'Lahko stikaš po moji sobi, ampak samo za tri minute' – to bi bil kompromis :)*

Vaja 1

Predstavljajte si, da imate govorilno uro s staršem učenca, ki ima Vaš predmet ob polletju negativen. Starš pride na govorilno uro zelo slabe volje, meni, da se njegov otrok dovolj uči in da snov zna, ter da ste za negativno zaključeno oceno krivi Vi, ker od učenca preveč zahtevate.

Kako bi se na te obtožbe odzvali:

- Agresivno?
- Pasivno?
- Asertivno?

Vaja 2 - Igra vlog - vaja v parih

Smisel te igre je, da učitelji po eni strani osvojijo prvine asertivne komunikacije, po drugi pa tudi to, da skušajo razumeti čustva in občutja staršev, da bodo potem znali v situacijah asertivno

odreagirati (ker je to vseeno lažje, če razumeš občutja druge osebe). Tako tu ni poudarek samo na tem, da ustrezno asertivno odreagirajo, ampak tudi o tem, da staršu poskušajo situacijo razložiti in skupaj ugotoviti, kje je prišlo do težav.

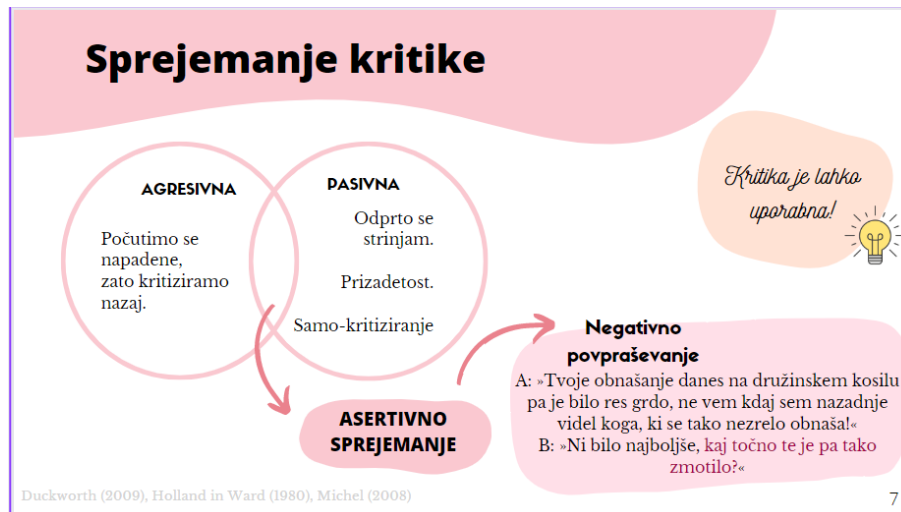
Oseba 1 (starš)

Vaš otrok se je na test veliko pripravljaj, rekel Vam je, da snov zna dobro. Tudi po odpisanem testu je imel dobre občutke, potem pa je dobil slabo oceno. To Vas je zelo razburilo, zato ste se odpravili na govorilno uro, da se z učiteljem pogovorite o tem, kaj je šlo narobe.

Oseba 2 (učitelj_ica)

Pred enim tednom je razred pisal test, danes pa se pri Vas na govorilni uri zgласi starš otroka, ki je dobil oceno 2. Starš je zelo razburjen, saj meni, da ste morali očitno dat pretežek test, saj da je njegov otrok snov znal.

Sprejemanje kritike in pohvale

Pomembno je, da znamo kritiko sprejeti in se nanjo odzvati na primeren način. Tako agresivna kot tudi pasivna reakcija na kritiko nista najboljši in vodita v večjo verjetnost konfliktov. Posameznik se odzove agresivno, ko kritizira nazaj, pasivno pa takrat, ko se s kritiko odkrito strinja, izraža prizadetost ali zaide v samokritiziranje. Kritika je lahko uporabna, zato je dobro, da se posameznik nanjo odzove asertivno, z negativnim povpraševanjem. Pri tem se gre za to, da posameznik skuša ugotoviti, kaj točno je storil narobe. Tako pridobi kvalitetno povratno informacijo o tem, kako lahko drugič stvari izpelje bolje.

Primer:

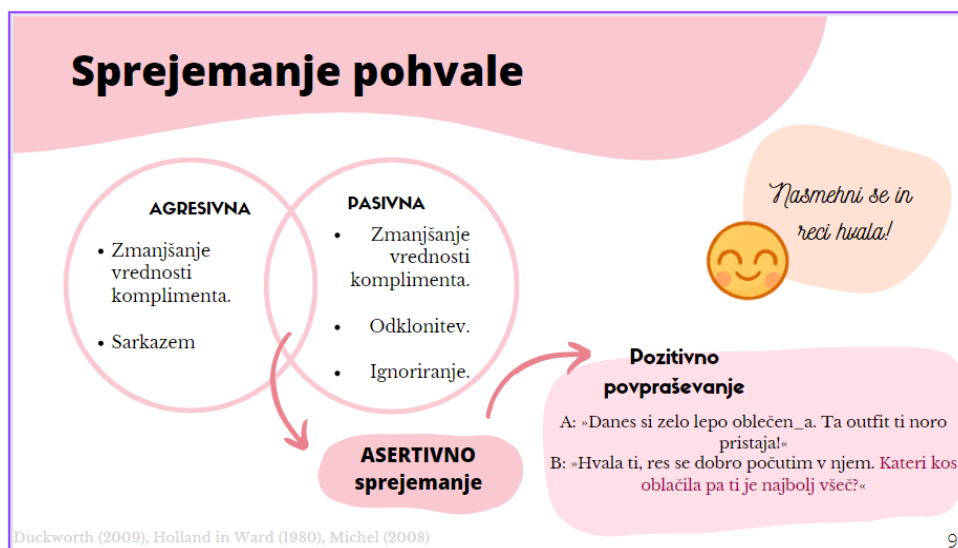
A: Tvoje obnašanje na družinskem kosilu pa je bilo res grdo, ne vem, kdaj sem nazadnje videl koga, ki se tako nezrelo obnaša.

B: Ni bilo najboljše, kaj točno te je pa tako zmotilo?

Vaja 3 – vaja sprejemanja kritike v parih

Udeleženci v parih vadijo odziv na kritiko:

1. Moj otrok pravi, da je Vaša razlaga snovi slaba in da mu to povzroča veliko težav pri učenju.
2. Moj otrok je dobil negativno oceno, mislim, da so kriva pretežka vprašanja na testu.

V komunikaciji pa je pomembno tudi to, da se znamo primerno odzvati na pohvalo. Agresiven in pasiven odziv na pohvalo sicer ne vodi nujno v konflikt, vseeno pa asertiven odziv na pohvalo vodi v bolj pozitiven odnos z drugo osebo. Agresiven odziv na pohvalo je predvsem skozi sarkazem in poskuse zmanjšanja vrednosti komplimenta, pasiven pa skozi odklonitev in ignoriranje. Na pohvalo se je primerno odzvati že tako da se nasmehnemo in zahvalimo, s pozitivnim povpraševanjem pa lahko gremo še korak dlje – tako lahko osebo spodbudimo, da nam pove, kaj ji je bilo še posebej všeč.

Primer:

A: Danes si zelo lepo oblečena, ta outfit ti noro pristaja!

B: Hvala ti, res se dobro počutim v njem. Kateri kos oblačila pa ti je najbolj všeč?

Vaja 4 – vaja sprejemanja pohvale v parih

Udeleženci v pari vadijo odziv na pohvalo.

1. Všeč mi je, da vam je z mojim otrokom uspelo navezati tesen stik. Zdi se, da vam zelo zaupa.
2. Moj otrok pravi, da je Vaša razlaga snovi zelo dobra in da mu to zelo olajša učenje.

Kdaj uporaba asertivne komunikacije ni primerna?

- Ko nimamo moči, da bi ukrepali.
- V primeru življenjske nevarnosti.
- Ko nimamo časa za asertivni odziv.
- Ko se nismo pripravljeni soočiti z negativnimi posledicami našega asertivnega komuniciranja.

Diskusija

Se vam zdi, da je asertivna komunikacija nekaj, kar bi lahko pomagalo pri vašem komuniciranju s starši? (se spomnite kakšnega primera, ko je to pri vas že učinkovalo?)

Viri in literatura:

1. Košir, K. (2017). Pedagoška psihologija za učitelje. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru in Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.
2. Bippus, A. M. in Young, S. L. (2005). Owning your emotions: reactions to expressions of self- versus other-attributed positive and negative emotions. *Journal of Applied Communication Research*, 33(1), 26–45.
<https://doi.org/10.1080/0090988042000318503>
3. Duckworth, M. P. (2009). Assertiveness skills and the management of related factors. V W.T. O'Donohue, J. E. Fisher in S. C. Hayes (Ur.). (2004). *Cognitive behavior therapy: Applying empirically supported techniques in your practice*. John Wiley & Sons
4. Holland, S. in Ward, C. (1980). *Assertiveness: a practical approach*. Winslow Press, Bicester
5. Michel, F. (2008). *Assert yourself*. Perth, Western Australia: Centre for Clinical Interventions.

Priloga 7: Fotografije

Foto 1: Študentska ekipa s pedagoško mentorico

Foto 2: Drugi sprint review s celotno ekipo

Foto 3: Delavnica Komuniciranje s starši

**OPOLNOMOČENJE
UČITELJEV ZA SPOPADANJE
Z IZZIVI SODOBNE ŠOLE**

na podlagi javnega razpisa "projektno delo za
pridobitev praktičnih izkušenj in znanj
študentov v delovnem okolju 2022/2023"

KJE?
Na OŠ Selnica ob Dravi

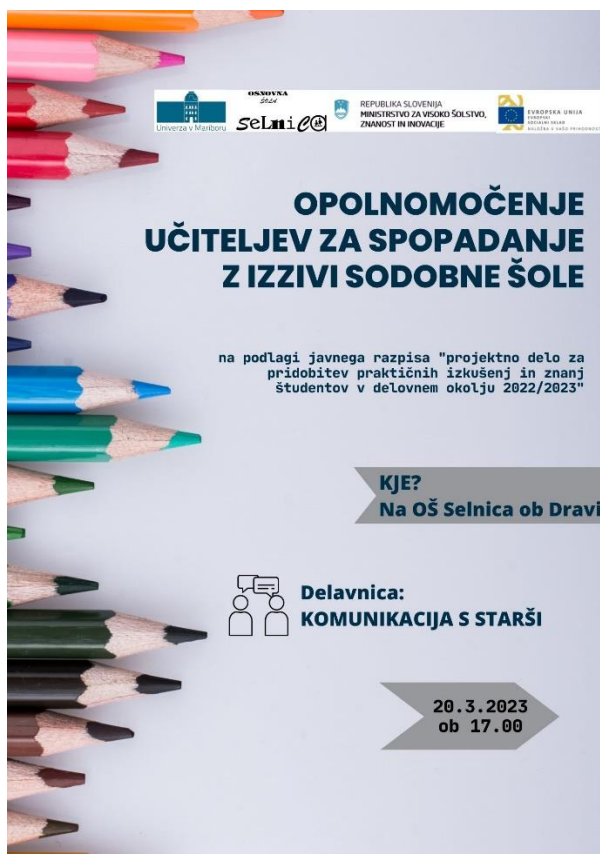
 Delavnica:
**ENERGETIKA V VSAKDANJEM
ŽIVLJENJU**

**13.3.2023
ob 14.45**

 Delavnica:
**UPORABA APLIKACIJ PRI
POUKU**

**13.3.2023
ob 14.45**

Foto 4: Letak 1

OPOLNOMOČENJE
UČITELJEV ZA SPOPADANJE
Z IZZIVI SODOBNE ŠOLE

na podlagi javnega razpisa "projektno delo za
pridobitev praktičnih izkušenj in znanj
študentov v delovnem okolju 2022/2023"

KJE?
Na OŠ Selnica ob Dravi

 Delavnica:
KOMUNIKACIJA S STARŠI

20.3.2023
ob 17.00

Foto 5: Letak 2